

Коста Чавошки

ЈЕДАН ОД ПЕТОРИЦЕ УСПРАВНИХ

(о Предрагу Драгићу Кијуку)

Књига *Хришћанство без Христа* која је, нажалост, и последња књига коју је за живота објавио Предраг Драгић Кијук, још једна је потврда његовог изузетног списатељског дара, велике ерудиције и задивљујуће смелости у расуђивању и закључивању. И када све ово прође, па се једнога дана буду процењивале интелектуална храброст, морална чврстина и осведочена доследност наших писаца и мислилаца, скоро сам сигуран да ће његова духовна смелост и постојаност бити на самом врху и блистав узор за све оне који тек стреме – како он то вели – „царству духовне слободе“ (стр. 188).

Док смо били млађи, живели смо под Титовом ауторитарном влашћу са једном изразитом тоталитарном цртом, која је не само диригованом пропагандом него и грубом силом – хапшењем, осудама за деликт мишљења и утамничењем – ограничавала и затирала духовну слободу. То је наравно било и погубно и тешко подношљиво, али се бар знало ко је на којој страни. Са увођењем страначког плурализма и све већим уплитањем страних чинилаца у руковођење не само нашим јавним гласилима и избор водећих званичника, него и у текућу државну политику, одједном није више јасно шта је добро а шта зло за српски народ, шта представља одбрану националног достојанства и територијалног интегритета државе, а шта недопустиво понижење и неповратну издају народа и државе.

Праве разлоге ове нејасности мало ко је тако добро разјаснио како је то учинио Предраг Драгић Кијук. Тако се „убијање политичког субјективитета државотворне заједнице српског народа правдало већ увелико истрошено флоскулом о изградњи хуманијег друштва, правне државе, мира новог поретка, слободног друштва и мултиетничке заједнице“ (стр. 16). А иза тих привидно великих и привлачних циљева крила се патологија „америчке конквисте“ – стварање нових држава-сателита на територији бивше Југославије.

Један од уверљивих примера таквог стварања сателитских држава које немају никакво ни историјско ни етничко оправдање јесте Босна и Херцеговина. Она је створена 1995. године као „експериментална држава сачињена од три народа и два ентитета“ (стр. 151). А на делу је била жеља америчке владе да од Босне направи „перманентну политичку трусну област“ (стр. 151). „Ова врста 'либанизације' као стратегије америчке политике већ се поновила девастирањем Ирака (2003–2010), а наставила рушењем Либије (2011)“ (стр. 151).

То је, међутим, био само први корак, пошто је одмах после тога уследило такозвано постдејстонско усавршавање, које је смерало преобликовању конфедералне у унитарну, највећма муслиманску Босну и Херцеговину. Најпре је Карлос Вестендорп, користећи такозвана бонска овлашћења, донео читав низ одлука којима је поништавао законе и друге опште акте Републике Српске и у исти мах велики део надлежности оба ентитета пренео на средишњу власт у Сарајеву.

Истовремено је својим декретима без призива уклањао са положаја велики број српских званичника и лишавало их свих социјалних права, у нади да ће недовољно послушним Србима утерати страх у кости. Нарочито су били на удару челници и чланови Српске демократске странке. Потом је Педи Ешдаун наставио са овим унитаризовањем Босне и Херцеговине и уклањањем са положаја и радних места већег броја српских званичника и стручњака, почев од председника Скупштине Републике Српске, преко запослених у јавних предузећима, па до професора универзитета и службеника у локалним властима, то јест свих оних који примају плату из државног буџета и других јавних извора.

Ништа бољи нису били ни Мирослав Лајчак и Валентин Ицко, потоњи високи представници, односно гаулајтери Босне и Херцеговине. Први је 19. октобра 2007. године променио Закон о Савету министара и начин гласања у босанско-херцеговачкој скупштини, тако што је укинуо начело које је осујећивало прегласавање представника једног народа од стране представника других двају народа. А управо је овакво прегласавање представника српског народа било *casus belli* 1992. године у Босни и Херцеговини. Почетком 2009. године са истим програмом наступио је и Валентин Ицко, који је најавио даље коришћење „бонских овлашћења“ зарад поништавања легитимно донетих одлука у ентитетима и смењивања њихових демократски изабраних званичника (стр. 292).

Само правдање овакве централизације и унитаризације Босне и Херцеговине, на штету посебности државне аутономије и Срба у Републици Српској и Хрвата у оквиру муслиманско-хрватске Федерације, било је двоструко. Вашингтон и Брисел су привидно више били склони тврдњи да средишња власт у Босни и Херцеговини мора бити кадра да једнообразно извршава све обавезе које чланство у Европској унији са собом носи, без могућности да ентитетске власти на различите начине извршавају или изигравају прописе Европске уније, што им није сметало да у случају Белгије која је већ подељена на две скоро конфедералне јединице, које једино држи на окупу град Брисел, који има валонску (француску) већину, а налази се на фламанској територији.

Знају, међутим, нови господари света да овакво оправдање централизације и унитаризације Босне и Херцеговине није ни довољно ни дуговечно, па се иза сцене труде да јој прибаве аутохтони културно-историјски, а тиме и национални идентитет, који ће јој обезбедити трајност и дуговечност. Да би то постигли присетили су се Бењамина Калаја, аустро-угарског министра финансија и главног управника окупираних Босне и Херцеговине од 1882. године, који се упорно трудио да уместо српског или хрватског језика наметне некакав земаљски, а заправо босански језик, а тиме и нови босански идентитет. У постдејтонској Босни и Херцеговини поред српског, односно хрватског, а устину једног језика поново је устоличен босански језик, којим наводно говоре Муслимани, који су почели да се изјашњавају као Бошњаци.

Још је далекосежније и за опстанак српског народа и српске државе опасније стварање самозване државе косметских Арбанаса, која, по Предрагу Драгићу Кијуку, представља прву „НАТО пара-државу“ (стр. 16). Њеном проглашењу претходило је беспримерно етничко чишћење руковођено „злочиначком ксенофобијом“, тако да је

за само неколико дана, по сведочењу Чедомира Прлинчевића, из елитног дела Приштине избачено око 30.000 станара (стр. 16). Са прогонима се наравно наставило, да би по окончању агресије Атланског пакта са Косова и Метохије било протерано око 200.000 Срба, од којих се потоњих година вратило само 5%, који живе и малобројним енклавама ограђени бодљикавом жицом. „Управо стога“ – закључује Предраг Драгић Кијук – „десет година од геноцидног напада на српски народ (1999–2009) јесу његова продужена агонија, али и суноврат свих вредности које је историја подарила европским друштвима“ (стр. 18).

Све су то разлози због којих српски народ и Србија не могу сматрати америчку владу пријатељском нити уопште могу помишљати да уђу у Европску унију. Јер, ако 22 од 27 држава чланица Европске уније не само признаје самозвану државу косметских Арбанаса него и нас присиљава да то учинимо, онда се преко тога не може прећи, пошто нам се јасно ставља до знања да у Европску унију Србија може ући само без Косова и Метохије. И што је још горе, упоредо са процењивањем услова које Србија треба да испуни да би ушла у Европску унију, органи у Бриселу истовремено процењују колико је на том европском путу одмакла самозвана косметска држава.

У овом критичком ставу према Европској унији Предраг Драгић Кијук је отишао и корак даље, па је истакао још један суштински разлог који нас спречава да уђемо у Европску унију. То је њен спорни духовно-историјски идентитет. На једној конспиративној конференцији 3. и 4. јула 1998. године у Берлину, потпуно сакривеној од јавности европских народа, немачки министар Клаус Кинкел је, уз једногласно одобравање, изговорио аксиоматски став: *Европа није хришћански клуб* (стр. 182-183).

Ово антихришћанско расположење показало се и приликом састављања Устава Европске уније, који је одбачен на референдуму у Француској и Холандији. Иако је било добро образложених предлога да се у његову преамбулу унесе одредба о хришћанском идентитету уједињене Европе, они нису прихваћени. А разлог за овакав став није била само секуларистичка политика, него и благонаклон став према муслиманима, како према онима који су већ грађани Европске уније, тако и према онима у Турској, Босни и Херцеговини и у самозваној косметској држави, који би то могли бити.

Стога по Предрагу Драгићу Кијуку у Европску унију не треба улазити само због уцене Косовом и Метохијом и отимања од Србије тог стожера на којем почивају њен национални и духовни идентитет. Разлог нашег непристајања мора бити и спорни идентитет такве Европе, из чега је извукао једноставан закључак: *„Срби у Европу да, духовно искуство у Србе не.“* И то би, коначно, било и најважније да – у тренутку у коме се хришћанство без Христа намеће као замена христаликој персоналности – „као народ, наоружан знањем и свешћу да морамо будити савест света, и своју сопствену служимо једино истини хришћанског преображења“ (стр. 188).

Поред овог, Предраг Драгић Кијук је изнео још један разлог због којег не треба дозволити нашу асимилацију у Европи без своје властите душе. Реч је о њеној американизацији која се, поред осталог, огледа и у особеној „секуларној

демократској свести“, која је, по Пејцу Смиту, изфрагментисала хришћанство тако да „свако може стварати религију по свом укусу“. А са успоном Сједињених Америчких Држава до надмоћне светске силе, успоставља се и нови светски поредак, који подразумева не само политичко потчињавање него и духовно поробљавање. У њему више нема никакве правне сигурности, јер је моћ силе заменила моћ права (стр. 298).

Најбоље промишљени делови Кијукове књиге посвећени су претензијама римскога папе и његовом изопачавању изворне хришћанске вере, почев од измене никеоцариградског Символа вере – догматом о исхођењу Светога духа и из Сина, преко његовог настојања да буде апсолутни ауторитет и у духовним и у световним стварима, до представљања себе у хришћанском свету као непогрешивог Христовог заменика (*vicarius Christi*) и намесника на земљи. То је, поред осталог, довело и до преобраћања Цркве Христове у земаљску државу, којом су римске папе располагале све до уједињења Италије 1870. године, а на праксеолошком плану до злоупотребе хришћанске вере као политичког средства.

Управо је српски народ током претходна три века најчешће био жртва ових папских претензија изражених у агресивном проселитизму, нарочито у Далмацији и западној Херцеговини, а потом и у Хрватској, Славонији, Војној крајини и Босни и Херцеговини. А то мучеништво српског народа проистекло је из његовог упорног одбијања да се романизује и латинизује (стр. 161).

Унијаћење и преобраћење у католицизам, били су, међутим, само „хуманији“ начин борбе против православних Срба, који је повремено попримао облик и неприкривеног физичког насиља. А онда је наступио Други светски рат у којем је на тлу марионетске Независне Државе Хрватске извршен страشان геноцид над Србима, а да свети отац у Риму, иначе заљубљеник у Хитлера, не само да није изрекао ни једну реч осуде овог мрског злочина огромних размера, него је и благосиљао његовог родоначелника и извршиоца – усташког поглавника Анту Павелића. И кад су наивни, нарочито међу Србима, већ поверовали да то није вековна константа у папској политици према православним Србима, папа Јован Павле II беатификовао је Алојзија Степинца, који је заузимао положај првосвештеника у стожеру усташке солдатеске. И то није било све. Када се Хрватска противуствано отцепила од бивше Југославије, папа Јован Павле II дао је налог да Ватикан, као држава, први призна независност Хрватске, иако је то значило да ће Срби у Хрватској постати незаштићена, а потом и прогнана национална мањина. Поред теолошких, то су били и историјски разлози којима се наш Кијук руководио када је одбацивао сваки екуменизам.

Како је све ово и познато и несумњиво, поставља се наравно питање како наши званичници тако лако прелазе преко етничког чишћења Срба, које је на тлу Хрватске извршено 1995. године и тако жарко желе улазак у Европску унију, иако добро знају да у њу могу ући само без Косова и Метохије. Посреди су, нажалост, удворичка психологија и историјска неодговорност (стр. 295).

Невоља је, међутим, у томе што пред народом и историјом није неодговорна само наша политичка него и духовна елита, оличена у врхунским интелектуалцима у Српској академији наука и уметности, Матици српској, Удружењу књижевника Србије и неколиким универзитетима. Јер, ако је политичка елита састављена од

највећма користољубивих људи осредње памети, који се релативно брзо смењују на политичкој сцени, припадници постојане и неупоредиво трајније духовне елите у начелу би морали бити некористољубиви и са далеко већом осетљивошћу за историјску судбину државе и народа којем припадају. И што је још важније, не би наши државни челници били тако понизни и послушни новим господарима света, нити би се тако лако одрицали и државне територије и животних националних интереса, нарочито на Косову и Метохији, да су, којим случајем, непрестано изложени контроли и јавној критици наше духовне елите. Знали су то, наравно, и моћни страни чиниоци који већ одавно преко својих потркуша управљају овом земљом, па су се потрудили да разбију и пригуше нашу духовну елиту, тако што су један њен део поткупили, поглавито преко такозваних невладиних организација, други део ућуткали и убедили да се више ништа не може урадити ни постигнути, а трећи део, који још увек одлучно и благовремено јавно делује, скрајнули и лишили могућности да се оглашава у водећим јавним гласилима, нарочито на телевизији.

Оно што нас, упркос свему томе, пријатно изненађује у овој Кијуковој књизи јесте његова тврда вера, да „не постоји ни један разлог да Срби као народ западну у очајање“ (стр. 188). Иако нисмо сигурни шта је све Кијук при том имао у виду, можда се треба присетити ових његових речи: „Ако има и само пет усправних Срба, има наде.“ Један од њих сигурно је био Предраг Драгић Кијук. А захваљујући овој и деветнаест претходних књига, док у његовом гробу почива већ хладан пепео великог пламена, он и даље живи у српском народу и у свима нама.